

45 Gospodarka i społeczeństwo II RP

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej.

Uczeń:

- 1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń, uwzględniając zaborowe „dziedzictwo”;
- 2) charakteryzuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, uwzględniając jego wielonarodowy, wielokulturowy i wieloreligijny charakter;
- 3) przedstawia i ocenia dokonania pierwszych lat odbudowy (m.in. reformy Władysława Grabskiego i unifikacja państwa);
- 4) omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich;
- 5) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego, rozwój Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy).

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w II Rzeczypospolitej, z uwzględnieniem problemu reformy rolnej;
- 2) analizuje stosunki narodowościowe i religijne na obszarze II Rzeczypospolitej;
- 3) ocenia politykę gospodarczą i społeczną władz II Rzeczypospolitej.
- 4) dostrzega obecność Polonii poza granicami kraju, z uwzględnieniem roli Związku Polaków w Niemczech.

CZAS ZAJĘĆ

3 godziny lekcyjne

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1922, 1924, 1925, 1926–1933, 1928, 1931, 1937–1939
- postaci: Władysława Grabskiego, Tadeusza Wendy, Eugeniusza Kwiatkowskiego

ROZUMIE

- pojęcia: Polska A i Polska B, ludność zbędna, reforma rolna, Centralny Okręg Przemysłowy, państwo wielonarodowe, Światowy Związek Polaków z Zagranicy (Światpol), zasada *numerus clausus*, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN)

POTRAFI

- przedstawić główne problemy gospodarcze Polski w latach 1918–1939
- omówić reformy i inwestycje gospodarcze podejmowane przez państwo polskie w okresie dwudziestolecia międzywojennego
- scharakteryzować strukturę społeczną II Rzeczypospolitej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji.

Pytamy uczniów, jakie były gospodarcze skutki I wojny światowej na ziemiach polskich.

II. ROZWINIĘCIE

Wyświetlamy film dostępny w Internecie *Inwestycje i gospodarka w II RP* (minuty: od 0:00 do 1:06). ▶🎥 Następnie pytamy, z jakimi trudnościami gospodarczymi zmagala się II Rzeczpospolita. Przedstawiamy podział Polski na część A i B.

Prezentujemy uczniom postać Władysława Grabskiego. Prosimy o przeczytanie materiału źródłowego (m1, s. 481), a następnie o udzielenie odpowiedzi na pytanie:

▶ Jakie były główne założenia programowe rządu Grabskiego?

Omawiamy reformy przeprowadzone przez rząd Władysława Grabskiego.

Pytamy:

▶ Co było największym problemem II RP w kwestii dostępu do morza?

Odtwarzamy film *Port Gdynia. Jak powstawała perła II RP?* ▶🎥

Przechodzimy do zagadnień związanych z transportem i podróżami. Uczniowie oglądają film *Jak podróżowali Polacy w XX-leciu międzywojennym?* ▶🎥 Rozdajemy karty pracy ▶📋 i prosimy o wykonanie zadań 1 i 2. Wspólnie sprawdzamy odpowiedzi.

Polecamy uczniom zapoznać się z treścią podrödziału w podręczniku *Rzeczpospolita rolniczo-przemysłowa* (s. 484) oraz materiału źródłowego (m4, s. 484). Następnie prosimy o wskazanie różnic pomiędzy poziomem życia na wsi i w mieście.

Omawiamy założenia reform rolnych z 1920 i 1925 r.

Prosimy uczniów, aby przypomnieli, czym był wielki kryzys gospodarczy i w którym roku wybuchł w USA. Przedstawiamy uczniom sytuację gospodarczą w II RP w okresie jego trwania oraz decyzje, które podejmowały poszczególne rządy w celu wyjścia z kryzysu. Warto zaznaczyć również skutki społeczne, jakie on wywołał.

Omawiając reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego i budowę COP-u, prosimy uczniów o zapoznanie się z mapą w podręczniku (m11, s. 489). Ponadto wyświetlamy uczniom następny fragment filmu *Inwestycje i gospodarka w II RP* (tym razem minuty: od 1:48 do 4:50).

ALTERNATYWA

Jeśli pozostanie czas, można pokazać uczniom wybrane przez siebie fragmenty filmu dokumentalnego z lat 30. o budowie COP-u. ▶🎥 Jest to doskonałe źródło do ukazania propagandy rządowej II RP i warto je zestawzić z materiałami w podręczniku (m9, s. 487 oraz m10, s. 488).

III. PODSUMOWANIE

Prosimy o wyjaśnienie, jakie znaczenie dla polskiej gospodarki miały działania Władysława Grabskiego oraz Eugeniusza Kwiatkowskiego.

METODY KONTROLI

Uczniowie odpowiadają na pytania:

- ▶ Z jakimi problemami gospodarczymi musieli się zmagać Polacy tuż po odzyskaniu niepodległości?
- ▶ Jaki przebieg miała reforma rolna z 1925 r.?

PRACA DOMOWA

Wykonaj pisemnie polecenie 2 z podręcznika (s. 486).

Materiał realizowany na drugiej godzinie lekcyjnej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat (*Spółeczeństwo II Rzeczpospolitej*) i główny cel lekcji (*Poznam społeczeństwo II Rzeczpospolitej*).

II. ROZWINIĘCIE

Rozdajemy w klasie karty pracy ▶ i odtwarzamy dwa filmy: *Wieś w II RP* ▶ oraz *Miasta w II RP*. ▶ Na podstawie filmów uczniowie wykonują zadania 1–4 w kartach pracy.

Pokazujemy uczniom mapę przedstawiającą skład narodowościowy II RP wedle spisu powszechnego z 1931 r. dostępną w Internecie ▶ lub w podręczniku (rozdział 46, **m10**, s. 504).

Wspólnie ją analizujemy, zwracając uwagę na liczbę mniejszości narodowych, ich rozmieszczenie na terenie państwa oraz problemy, jakie mogły z tego wynikać.

Prosimy klasę o zapoznanie się z treścią podrozdziału *Żydzi* (s. 490–491), a także materiałom źródłowych (**m13** i **m14**, s. 491 oraz **m10**, s. 504).

Następnie uczniowie omawiają sytuację społeczności żydowskiej w Polsce.

Wyświetlamy film *Pod wspólnym niebem – Ukraińcy* (minuty: od 13:45 do 22:28) ▶ i prosimy o przeczytanie podrozdziału *Ukraińcy* (s. 492). Zadajemy uczniom pytanie:

- ▶ Jak układały się relacje Polaków z mniejszością ukraińską w okresie II RP?

Omawiamy sytuację mniejszości niemieckiej i białoruskiej.

Przechodzimy do zagadnienia Polonii na świecie w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Omawiamy główne kierunki emigracji oraz sposób traktowania mniejszości polskiej w poszczególnych państwach. Szczególną uwagę trzeba poświęcić sytuacji Polaków żyjących na terenie ZSRS. Można w tym celu skorzystać z podrozdziału *Polacy poza Polską* (s. 489–490).

III. PODSUMOWANIE

Na tablicy multimedialnej włączamy grę dostępną w Internecie *Poznaj II RP!* (lub prosimy uczniów o skorzystanie z telefonów). ▶

METODY KONTROLI

Uczniowie opowiadają, jak wyglądała pozycja mniejszości narodowych w społeczeństwie polskim na przykładzie Żydów i Ukraińców.

PRACA DOMOWA

Wykonaj pisemnie polecenie 1 z podręcznika (s. 492).

Materiał realizowany na trzeciej godzinie lekcyjnej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat (*Charakterystyka przemian gospodarczych i społecznych w II RP*) i główny cel lekcji (*Scharakteryzuj przemiany gospodarcze i społeczne w II RP*).

II. ROZWINIĘCIE

Rozdajemy uczniom karty pracy. ► Uczniowie, rozwiązując kolejne zadania, tworzą konspekt wypowiedzi argumentacyjnej na temat: *Dziedzictwo zaborów było wielkim brzemieniem utrudniającym rozwój gospodarczy II Rzeczypospolitej. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, odnosząc się w swojej argumentacji do kwestii politycznych oraz społeczno-gospodarczych*.

Po zakończeniu pracy wspólnie sprawdzamy i omawiamy odpowiedzi.

III. PODSUMOWANIE

Przypominamy uczniom, na co należy zwrócić uwagę w zadaniu domowym.

PRACA DOMOWA

Na podstawie uzupełnionej karty pracy napisz wypracowanie na temat: *Dziedzictwo zaborów było wielkim brzemieniem utrudniającym rozwój gospodarczy II Rzeczypospolitej. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, odnosząc się w swojej argumentacji do kwestii politycznych oraz społeczno-gospodarczych*.